

На предлог Министарског савета демократске федеративне Југославије, а на основу чл. 4 Одлуке о Врховном законодавном и извршном народном претставничком телу Југославије као привременом органу врховне народне власти у Југославији за време народноослободилачког рата, Претседништво Антифашистичког већа народног ослобођења Југославије доноси

Закон о заштити народних добара и њиховом управљању

*Закон је објављен у "Службеном листу ДФЈ", бр. 36/45
од 29.5.1945. године.*

Члан 1

Сва непокретна и покретна добра која су на основу Одлуке Антифашистичког већа народног ослобођења Југославије од 21 новембра 1944 године или на основу других закона прешла или ће прећи у државну својину, постају народна имовина на чију је својину право државе незастариво.

Члан 2

1) Сва лица и све јавне власти и установе, као и службеници у чијој се државини на дан објављивања овог Закона затече имовина из члана 1, без обзира на начин на који је та имовина доспела у њихову државину, дужна су да најдаље у року од 30 дана од ступања овог Закона на снагу пријаве исту савезној односно земаљским управама народних добара, уколико то није већ раније учињено, и то у два примерка с тачним описом предмета и назначењем начина на који су до њих дошли.

2) У селима пријава се може учинити и усмено код месне власти, која ће о томе саставити записник и исти сместа упутити надлежној управи народних добара.

Члан 3

Лица у чијој се државини налазе народна добра не смеју истима располагати нити ма коме давати на употребу без писменог одобрења савезне односно земаљске управе народних добара, или оних органа које ове управе за то овласте.

Члан 4

Све промене у власништву добара наведених у члану 1 овог Закона, сва оптерећења и задуживања поменуте имовине учињена после преласка у државну својину, као и све промене у статусу ових добара обављене путем правних послова, који падају под удар члана 6 Одлуке Антифашистичког већа народног ослобођења Југославије од 21 новембра 1944 године, немају правног дејства према држави. Управе народних добара овлашћене су да поменуту имовину могу у свако доба одузети од њених држалаца и поступити са њом као са народном имовином.

Члан 5

Лица која су постављена да управљају и руководе народним добрима или имовином стављеном под контролу државе дужна су да то учине као добри и савесни привредници.

Дужности лица која управљају и руководе народним добрима нарочито су следеће:

- 1) преузимање свих потребних мера за тачан попис и утврђивање имовине која им је поверена;
- 2) предузимање свих потребних мера за обезбеђење, чување и рационално искоришћавање поменуте имовине;
- 3) савесно и благовремено извршавање наређења, упутстава и производних задатака издатих од надлежних власти;
- 4) тачно обавештавање о пословању и производним могућностима поверених им добара и то у роковима, које буде прописала надлежна надзорна власт;
- 5) брижљив надзор над уредним вођењем прописаног књиговодства у предузећима и исправним материјалним руковањем народним добрима;
- 6) стављање предлога за што рационалније искоришћавање поверене им народне имовине.

Члан 6

- 1) Лица којима је поверено управљање и руковођење народним добрима одговорна су за савесно и правилно извршавање свих прописа, наредаба и упутстава, која издају надлежне власти, као и за све злонамерне радње или недовољну брижљивост у погледу заштите, руковања и рационалног искоришћавања народних добара.
- 2) Забрањено је лицима која управљају и руководе народним добрима:
 - а) свака мера располагања народним добрима ма у ком облику, изузев у границама овлашћења која су им дата од стране надлежне надзорне власти;
 - б) одавање пословних тајни поверених им предузећа, давање података непозваним лицима о стању послова и унутрашњим приликама у предузећу.

Члан 7

- 1) Ко се огреши о прописе из члана 2 и 3 овог Закона кажњава се:
 - а) новчаном казном у висини до половине непријављене имовине;
 - б) принудним радом до 3 године.
- 2) Казне под а) и б) могу бити изречена свака за себе или заједно.

Члан 8

- 1) Лица којима је поверена управа или чување народних добара или која се налазе у служби при неком народном добру као радници и намештеници, ако поступају са народним добром несавесно и небрижљиво, тако да од таквог поступка народно добро трпи штету или се смањи производна способност добра или рад добра не одговара постављеном му привредном плану, казниће се затвором од једне до три године.
- 2) Ако је причињена штета мала има места дисциплинској казни и наплати штете.

Члан 9

- 1) Иста лица ако поткрадају поверено им народно добро или га поклањају или га продају за своју личну корист или га несавесно расипају или дозвољавају његово развлачење или поткрадање од стране трећих лица, казниће се строгим затвором од две до пет година.
- 2) У случају мале крађе казна се може одмерити испод одређеног минимума и одредити наплата штете.
- 3) У тежим случајевима, ако је дело извршено у намери да се народном добру нанесе штета с циљем ометања народне привреде, дело се кажњава по

члану 4 т. 4 Закона о сузбијању недозвољене спекулације и привредне саботаже.

Смртна казна за дела по овом Закону изриче се у тежим случајевима кад је извршилац дела поступио са нарочитом безобзирношћу против народних интереса или им је у злој намери нанео велику штету.

Члан 10

1) Иста лица било у грађанској или војној служби ако самовољно и неовлашћено присвоје неко народно добро или ратни плен или добро које тек има да пређе у државну својину или под државну управу казниће се строгим затвором од 1 до 10 година.

2) Иста лица ако такво добро из тачке 1 овог члана неовлашћено заузму и прикључе њима повереном добру казниће се затвором од 1 до 12 месеци. У случају да од таквог поступка настане већа штета за државу и привреду, или да је поступак имао карактер пљачке или да је довео до расипања народне имовине, кривац ће се казнити строгим затвором од 1 до 5 година.

Члан 11

Службеник који прима или издаје покретну и непокретну народну имовину без пописа и противно постојећим прописима о руковању народном имовином, казниће се затвором од 6 месеци до 2 године.

У случају да то ради поновљено или да се проузрокује већа штета казниће се строгим затвором од 1 до 3 године.

Члан 12

Службеник који прими мито да би неку државну имовину, стан или намештај уступио на коришћење лицу које је дало мито, казниће се строгим затвором од 2 до 6 година. Истом казном казниће се и лице које је дало или понудило мито службенику.

Члан 13

Поред казни предвиђених у члану 7 до 12 овог Закона, може се у исто време изрећи и казна делимичне или потпуне конфискације имовине осуђеног, као и казна губитка грађанских права после издржане казне.

Члан 14

1) За спровођење поступка и доношење пресуде по овом Закону надлежан је Срески народни суд. Ако се у том поступку докаже да би дело кажњиво по овом Закону могло повући за собом смртну казну, Срески народни суд ће обуставити поступак и читав предмет доставити надлежном окружном суду.

2) Поступак за дела из члана 7 до 12 овог Закона покреће се на пријаву ма ког лица или по званичној дужности. Све власти које дођу до сазнања о постојању дела из овог Закона дужне су поднети пријаву надлежном среском суду.

Члан 15

Против пресуда народних судова донетих у првом степену има места жалби у року од месец дана од дана саопштења пресуде на виши народни суд, чија је пресуда коначна и извршна. Жалба по правилу не задржава извршење пресуде,

изузев случајева смртне казне, али суд може да одложи извршење до правоснажности пресуде, ако постоји опасност да би услед извршења пресуде настала за осуђеног непоправљива штета.

Члан 16

Редовни народни судови могу наредити да се окривљено лице притвори, ако постоји опасност бегства, као и у случајевима када је у питању дело за које би се могла изрећи смртна казна.

Члан 17

Овај Закон ступа на снагу кад се објави у "Службеном листу демократске федеративне Југославије".

24 маја 1945 године
Београд

Претседништво
Антифашистичког већа народног ослобођења Југославије

Секретар,

Претседник,

М. Перуничкић, с. р.

др. **И. Рибар**, с. р.